

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU
Broj: 46 0 Rs 109652 24 Rsž 2
Novi Travnik, 28.05.2025. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku, u vijeću sastavljenom od sudija Kelava Davora kao predsjednika vijeća, Kokić Edvina i Islamović Alme kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice Č. r. B. E. kći M. iz D. V., ... , zastupane po punomoćniku Omeragić Abazu, advokatu iz Donjeg Vakufa, protiv tuženog Rudnici gipsa z.d.d. Donji Vakuf, sa sjedištem u Donjem Vakufu, ul. 770. Slavne Brdske brigade bb, zastupan po zakonskom zastupniku C. F., te po punomoćniku Begić Emmini, advokatu iz Bugojna, radi isplate potraživanja iz radnog odnosa i po protivtužbenom zahtjevu utvrđivanje ništavosti, vrijednost spora 5.000,00 KM, odlučujući o žalbi tužiteljice izjavljene protiv presude Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 Rs 109652 22 Rs 2 od 19.07.2024. godine, u sjednici vijeća održane dana 28.05.2025. godine donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalba tužiteljice se uvažava, te se preinačava presuda Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 Rs 109652 22 Rs 2 od 19.07.2024. godine i sudi:

Obavezuje se tuženi da tužiteljici isplati novčani iznos od 5.000,00 KM sa zateznom kamatom počevši od 01.06.2022. godine pa do konačne isplate, te da joj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.260,00 KM, a sve u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Odbijaju se kao neosnovani protivtužbeni zahtjev koji glasi: „utvrđuje se da je ništav sporazum broj 5-90/21 od 04.10.2021. godine i kao takav ne proizvodi pravno dejstvo“, te zahtjev tuženog da mu tužiteljica naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.020,00 KM.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 Rs 109652 22 Rs 2 od 19.07.2024. godine u stavu I odbijen je tužbeni zahtjev da se obaveže tuženi „Rudnici Gipsa“ z.d.d. Donji Vakuf da tužiteljici Č. E. kći M. iz D. V. isplati novčani iznos od 5.000,00 KM sa zateznom kamatom počevši od 01.06.2022. godine pa do konačne isplate, sve u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

U stavu drugom izreke djelimično je usvojen protivtužbeni zahtjev, te utvrđena ništavost sporazuma broj 5-90/21 od 04.10.2021. godine, sklopljenog između Rudnici Gipsa z.d.d. Donji Vakuf i E. Č. u dijelu koji se odnosu na zaostala potraživanja iz ranijeg perioda radnika Č. A., a u preostalom dijelu protivtužbe i zahtjev se odbija kao neosnovan u pogledu dijela sporazuma koji se odnosi na potraživanje porodice po odluci broj 643/19 od 15.03.2019. godine.

U stavu trećem izreke je odlučeno da svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka.

Protiv ove presude žalbu je blagovremeno izjavila tužiteljica iz svih žalbenih razloga propisanih odredbom člana 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku. Suštinski

tužiteljica ukazuje da je prvostepeni sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje, te da je posljedično pogrešno primjenio i materijalno pravo. Kontinuirano se vraća na sadržaj sporazuma i iskaz direktora tuženog Č. B., te nalazi da su neodrživi razlozi prvostepenog suda u pogledu ništavosti predmetnog sporazuma. Predlaže da ovaj sud preinači pobijanu presudu tako da usvoji tužbeni zahtjev, da odbije protivtužbeni zahtjev, te da obaveže tuženog na naknadu troškova parničnog postupka.

Tuženi nije podnio odgovor na žalbu.

Nakon što je ispitao osporenu presudu u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti u smislu člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Žalba je osnovana.

Iz obrazloženja pobijane presude i sadržaja spisa prvostepenog suda proizlazi:

- da je tužiteljica dana 10.08.2022. godine podnijela tužbu protiv tuženog kojom je tražila ispunjenje sporazuma broj S-90/21 od 04.10.2021. godine,
- da je tuženi osporio navedeno potraživanje prigovarajući ispunjenje obaveze,
- da je tuženi na pripremnom ročištu dana 17.11.2022. godine podnio i protivtužbu sa prijedlogom da se utvrdi ništavim navedeni sporazum,
- da je prvostepeni sud nakon provedenog postupka dana 05.06.2023. godine donio presudu kojom je odbio tužbeni zahtjev, a usvojio protivtužbeni zahtjev, te odlučio da svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka,
- da je ovaj sud rješenjem od 09.01.2024. godine ukinuo prvostepenu presudu i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak,
- da je u ponovnom postupku prvostepeni sud održao pripremno ročište i glavnu raspravu, te donio pobijanu presudu koja je u bitnom sadržajno identična presudi od 05.06.2023. godine.

Dalje, prvostepeni sud je utvrdio da je tužiteljica supruga bivšeg radnika tuženog, koji je preminuo, da je nakon smrti supruga tužiteljice, a prema nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke tuženi uplatama u periodu od 29.03.2019. godine do 11.08.2021. godine isplatio tužiteljici iznos od ukupno 13.500,00 KM, da je predmetni sporazum sačinjen dana 04.10.2021. godine i da prema istom tuženi nije izvršio nijednu uplatu.

Pazeći na pravilnu primjenu materijalnog prava ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud u pogledu pravne kvalifikacije parnice po tužbi imao pogrešan pravni pristup, te da je od tužiteljice tražio ustvari da dokazuje postojanje potraživanja iz radnog odnosa preminulog supruga tužiteljice kao radnika i tuženog kao poslodavca, kao i preduzimanje određenih radnji (eventualnih prigovora na platne liste) u pogledu načina obračuna i visine isplaćene plate.

Međutim, predmetna parnica po tužbi nije radni spor, nego spor za ispunjenje ugovora-sporazuma.

U tom smjeru, prvostepeni sud je pravilno utvrdio da je sporazum broj S 90/21 od 04.10.2021. godine zaključen između tužiteljice lično kao supruge umrlog radnika Č.

A. iz D. V. i tadašnjeg direktora tuženog Č. B., te se u bitnom utvrđuje da su predmet sporazuma zaostala potraživanja iz ranijeg perioda radnika Č. A., u iznosu od 5.000,00 KM, sa rokom plaćanja do 31.05.2022. godine.

Dalje, ovaj sud nalazi bitnim ukazati na sadržaj iskaza tužiteljice (iz ranijeg i ponovljenog postupka), ali i iskaza svjedoka Č. B., dakle kao potpisnika predmetnog sporazuma. Isti su u iskazima potvrdili da je suprug tužiteljice bio radnik tuženog, da je obavljao razne vrste poslova za tuženog i da je u dužem vremenskom periodu tuženi isplaćivao suprugu tužiteljice manje od onoga što je trebao, da je i nakon smrti radnika-supruga tužiteljice isplaćivao njegovoj porodici određene iznose na ime duga iz radnog odnosa. Svjedok Č. B. je jasno naveo i okolnosti usljed kojih je zaključen predmetni sporazum, odnosno da je nakon prestanka isplata duga prema suprugu tužiteljice, a koje su vršene tužiteljici nakon smrti supruga, tužiteljica najavila pokretanje sudske spora, pa je onda zaključen i predmetni sporazum. Svjedok Č. B. je pojasnio da je predmetni sporazum sačinjen od strane tuženog, a da je visina duga prethodno provjerena i utvrđena uz asistenciju drugih radnika tuženog.

Dakle, ovaj sud je samo u najbitnijem naveo sadržinu ovih iskaza budući da je iste prvostepeni sud u cijelosti unio na stranama 4. i 5. pobijane presude, dok iz razloga prvostepenog suda na strani 6. proizlazi da je prvostepeni sud prihvatio iskaze ovih svjedoka, pa ni ovaj sud nije vršio drugačiju ocjenu iskaza ovih dokaza.

Iz provedenih dokaza i sadržaja predmetnog spisa ne proizlazi da je upitna poslovna sposobnost ugovarača, odnosno tužiteljice i Č. B. koji je u vrijeme zaključenja sporazuma obavljao poslove direktora tuženog, nisu upitna ni njihova ovlaštenja za zaključenje predmetnog sporazuma, dok iz sadržaja sporazuma proizlazi da su predmet i svrha jasno određeni i nisu nedopušteni.

Dakle, predmetnim sporazumom ugovoren je iznos duga i način isplate duga kojeg je tuženi kao poslodavac imao prema suprugu tužiteljice, kao svom bivšem-preminulom radniku. Stoga je ovakav sporazum ustvari neimenovani ugovor obligacionog prava i predmetnom tužbom tužiteljica traži ispunjenje takvog sporazuma, odnosno isplatu dužnog iznosa kojeg se tuženi obavezao platiti tužiteljici, na ime zaostalih potraživanja iz radnog odnosa koja je imao njen suprug prema svom poslodavcu-tuženom u ovoj pravnoj stvari.

Slijedom iznesenog, tuženi je temeljem odredaba članova 17. i 262. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78, 39/85 i 57/89, "Službeni list RBiH", broj 2/92 i 13/93, "Službene novine FBiH", broj 29/03 i 42/11) u obavezi da ispuni predmetni ugovor, odnosno da ispuni obavezu koju ima prema tužiteljici tj. da isplati dugovani iznos od 5.000,00 KM, pa je tužbeni zahtjev u cijelosti osnovan.

Budući da je sporazumom ugovoren i rok plaćanja, odnosno do 31.05.2022. godine, to je osnovano potraživanje i zakonskih zateznih kamata počev od 01.06.2022. godine, kao prvog narednog dana od dana dospijeca ove obaveze, a u smislu člana 277. Zakona o obligacionim odnosima, radi čega je valjalo preinačiti prvostepenu presudu u stavu I, te tužbeni zahtjev usvojiti u cijelosti.

Prethodno izneseno stanovište ovog suda čini neodrživim razloge prvostepenog suda da je tužiteljica trebalo prvo da vodi radni spor radi utvrđenja obaveza tuženog

prema njenom suprugu, jer se ovaj predmetni spor nije mogao posmatrati kao spor iz radnih odnosa, a o čemu je sud ranije iznio razloge.

S tim u vezi, neodrživi su razlozi prvostepenog suda da je potraživanje supruga tužiteljice moralo biti utvrđeno pravosnažnom presudom, prije predmetnog sporazuma, jer u toj situaciji vođenje ovakvog postupka bilo bi i bespredmetno (stranka bi već u posjedu imala pravosnažnu sudsku odluku).

U konačnici, a ono što prvostepeni sud previđa, jeste da svaka stranka može priznati svoj dug prema drugoj stranci, pa predmetni sporazum kojeg su zaključile stranke može se posmatrati na takav način, odnosno da je predmetni sporazum u ime tuženog zaključio direktor tuženog, pri čemu je i samu ispravu sačinio tuženi, a nakon prethodnog utvrđenja visine duga prema suprugu tužiteljice. Upravo na takav način je tuženi i priznao visinu duga i pravnu osnovu duga prema tužiteljici.

Iz provedenih dokaza, a posebno finansijskog vještačenja, što je i prvostepeni sud utvrdio, jasnim proizlazi da tuženi jeste isplaćivao tužiteljici određene iznose, ali da se ove uplate odnose na period prije zaključenja sporazuma, te da nakon zaključenja sporazuma tužiteljici ništa nije plaćeno, dok je o okolnostima zaključenja sporazuma i načinu utvrđenja visine duga sud iznad naveo razloge, pa nije osnovan ni prigovor ispunjenja od strane tuženog.

Iz tih razloga su neodrživi i navodi tuženog o tome da se radilo o prividnom ugovoru, kao i razlozi prvostepenog suda na posljednjoj strani pobijane presude (strana 7. prvi pasus) kojima se daju razlozi suda za usvajanje protivtužbenog zahtjeva.

U tom smjeru, iz obrazloženja prvostepenog suda mogu se utvrditi dva razloga za usvajanje protivtužbenog zahtjeva, odnosno da predmetni sporazum nema predmet obaveze, te da se radi o sporazumu protivnom prinudnom propisima, jer se istim prenose lična primanja.

Kada je u pitanju predmet sporazuma, sud je iznad naveo da su ovakvi razlozi prvostepenog suda neodrživi i da predstavljaju pogrešno pravno shvatanje činjenica koje proizlaze prevashodno iz iskaza svjedoka Č. B., te sadržaja predmetnog sporazuma. Predmetni sporazum, kao ispravu sačinio je tuženi, pa sve eventualne nejasnoće imaju se tumačiti isključivo u korist tužiteljice kako to propisuje odredba člana 100. Zakona o obligacionim odnosima. Iz sadržaja sporazuma, te pojašnjenja svjedoka Č. B. kao potpisnika tog sporazuma jasno proizlazi predmet obaveze i osnov obavezivanja (predmet obaveze govori o tome na šta se dužnik obavezuje, a osnov obaveze govori o razlozima takvog obavezivanja), odnosno da se tuženi kao poslodavac obavezuje ispuniti svoje zaostale obaveze prema radniku u iznosu od 5.000,00 KM. To što nije jasno specificirano koliko je od iznosa od 5.000,00 KM radniku pripadalo na ime kojeg prava iz radnog odnosa predmetni sporazum ne čini ništavim, jer je ukupna obaveza i osnov obaveze jasno određen sporazumom. Stoga su neodrživi navodi tuženog, kao i razlozi prvostepenog suda, da je predmetni sporazum ništav u smislu odredbi članova 49. i 52. Zakona o obligacionim odnosima.

U pogledu zabrane prenosa ličnih primanja i navoda prvostepenog suda kao razloga ništavosti predmetnog sporazuma i u ovom smjeru tužiteljica jasno ukazuje na nepotpunost, ali i neodrživost, razloga prvostepenog suda.

Ugovor koji je zaključen protivno prinudnim propisima jeste ništav u smislu odredbe člana 103. Zakona o obligacionim odnosima, ali u ovom smjeru prvostepeni sud ne navodi kojim je to prinudnim propisima suprotno da porodica preminulog radnika primi ispunjenje novčanih prava iz radnog odnosa. Sud razloge mora navesti jasno, a ne ostavljati mogućnost da se nagađaju razlozi suda. Kada je u pitanju prenos potraživanja tzv. cesija ista je propisana odredbom člana 436. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, koja odredba doista propisuje i zabranu ugovornog prenošenja prava čiji je prenos zabranjen zakonom ili koje je vezano za ličnost povjerioca, ili koje se po svojoj prirodi protivi prenošenju na drugoga. Međutim, odredbe članova od 75. do 83. Zakona o radu („Službene novine FBiH“, broj 26/16, 89/18, 23/20 – odluka US, 44/22, 39/24) koje govore o plati radnika ne propisuju ovakve zabrane, a općepoznato je da se svakodnevno zaključuju ugovori o kreditima u kojima radnici na razne načine (administrativnim zabranama, trajnim nalogima isl.) suštinski ugovorno prenose dijelove svojih plata svojim povjeriocima na ime ispunjenja duga. Osim toga, predmetna situacija je specifična i jer se ne radi o ugovornom prenosu potraživanja iz radnog odnosa, jer radnik tuženog nije tužiteljici kao novom povjeriocu ugovorom prenio potraživanja prema tuženom, nego je tužiteljica po sili zakona (nasljeđivanjem) postala novim povjeriocem i tuženi ju je zaključenjem predmetnog sporazuma prihvatio kao takvu. Dakle, predmetnim sporazumom nije izvršen prenos potraživanja tzv. cesija, nego je istim samo potvrđeno koliko iznosi preostalo potraživanje radnika prema tuženom kao poslodavcu, te u kojem će se roku isto isplatiti, pa se ne može niti iz ovih razloga utvrditi da se radi o ništavom sporazumu.

Iz navedenih razloga ovaj sud nalazi osnovanim žalbene navode tužiteljice, te smatra neosnovanim protivtužbeni zahtjev, pa je slijedom svega iznesenog valjalo preinačiti prvostepenu presudu i usvojiti tužbeni zahtjev, a odbiti protivtužbeni zahtjev.

Kako je prvostepena presuda preinačena u glavnoj stvari, ovaj sud je primjenom odredaba člana 397. stav 2. i člana 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku odlučio o cjelokupnim troškovima postupka, a prema zahtjevima koji su od stranaka podneseni sudu.

Budući da je tužiteljica u cijelosti uspjela sa tužbenim zahtjevom to joj pripada pravo na naknadu troškova u cijelosti.

Tužiteljica je u ponovljenom postupku na glavnoj raspravi predložila da sud obaveže tuženog da joj naknadi troškove parničnog postupka iznos od 1.545,00 KM prema ranijem troškovniku, kao i dodatne iznose od po 240,00 KM za pripremno ročište i kao i glavnu raspravu u ponovljenom postupku, te prevoz vlastitim vozilom 50,00 KM na relaciji iznos, što ukupno predstavlja iznos od 2.075,00 KM.

Od potraživanih troškova prema troškovniku koji je uložen u sudski spis po okončanju glavne rasprave dana 31.03.2023. godine tužiteljici pripada pravo na naknadu troškova postupka u vidu zastupanja po punomoćniku za sastav tužbe, odgovora na protivtužbu, zastupanja na pripremnom ročištu dana 17.11.2022. godine, zastupanja na glavnoj raspravi dana 15.03.2023. godine u iznosima od po 240,00 KM, te zastupanja na pripremnom ročištima dana 01.11.2022. godine i 23.12.2022. godine, te nastavku glavne rasprave dana 31.03.2023. godine u

iznosima od po 120,00 KM, kao i troškova vještačenja u iznosu od 100,00 KM, što čini iznos od 1.420,00 KM.

U odnosu na troškove ponovljenog postupka tužiteljici pripada pravo na naknadu troškova u vidu zastupanja po punomoćniku na pripremnom ročištu i na glavnoj raspravi u iznosima od po 240,00 KM, što čini iznos od 480,00 KM.

Pored navedenog tužiteljica je potraživala i naknadu troškova zastupanja u vidu sastava žalbe od 02.08.2024. godine u iznosu od 360,00 KM (na ponovljenoj glavnoj raspravi nisu potraživani troškovi sastava ranije žalbe), pa kako je žalba osnovana to je tuženi obavezan naknaditi i ove troškove drugostepenog postupka.

Slijedom iznesenog tuženi je obavezan da tužiteljici naknadi troškove postupka u ukupnom iznosu od 2.260,00 KM.

Zahtjev tužiteljice nije osnovan u pogledu troškova prevoza punomoćnika na relaciji D. V. B. D V. u iznosu od ukupno 175,00 KM, jer ovi troškovi nisu bili nužni za vođenje postupka, budući da su ovi troškovi nastali odabirom punomoćnika van sjedišta suda, a tokom postupka nije ukazivano, niti na to ukazuje složenost postupka, da je bilo nužno angažovanje punomoćnika van sjedišta suda.

Obzirom da tuženi nije ni djelimično uspio u postupku to je odbijen zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka u iznosu od 2.020,00 KM kako je i postavljen na ponovljenoj glavnoj raspravi.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci presude temeljem odredbe člana 229. Zakona o parničnom postupku.

Predsjednik vijeća
Kelava Davor